

TARA NOASTRA
FOAIA POPORALĂ A
„ASOCIATIUNII“

REDACTOR:

OCTAVIAN COEA.

CUPRINSUL:

	Pag.
I. Lupaș: Legea românească	119
Ce să mâncăm?	123
Unchiașul: Scrisoare către un țaran	125
Nicolae Garoiu: Asigurarea vitelor	127
I.: Boalele și dușmanii viilor	129
Chipurile noastre	131
Știri	131

Înștiințare.

Rugăm pe toți câți ați binevoit să primească această foaie să grăbească cu trimiterea plății de abonament.
Administrația foii „ȚARA NOASTRĂ“.

Cetitorilor.

Pe toți, cărora le ajunge în mâni această foaie îi rugăm să o cetească și dacă o socot de potrivită trebuințelor țărănimii să o răspândească între oamenii noștri dela sate.

Foaia apare săptămânal și o vor primi cetitorii Dumineca.

Abonamentul e pe an 4 cor.

Pe jumătate de an 2 „

Pe trei luni 1 „

Banii să se trimită la Administrația revistei „Țara noastră“. Sibiiu — Nagyszeben. Asociațiune.

Toți cărturarii noștri, mai ales cei în atingere apropiată cu țărănimea — preoții și învățătorii — sânt rugați a trimite acestei reviste articole și știri cari sânt în legătură cu trebile țărănimii. Indesebi primim bucuros articole cu povețe economice, — precum și snoave, poezii populare etc. Scriitorii articolelor sânt rugați a se folosi de un grai înțeles de popor, ca să nu fim siliți a supune schimbării în redacție articolele.

Pentru articolele bune dăm și o cuvenită răsplată bănească.

ȚARA NOASTRĂ

Revista populară

a „Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului rom.“

Abonamentul: Pe un an 4 cor. Pe o jumătate de an 2 „ Pe trei luni 1 „ Pentru România . . . 6 Lei	REDACTOR: OCTAVIAN GOGA.	Redacția și admini- strajia : Sibiu (Nagyszeben) Str. morii, 6.
---	---	---

LEGEA ROMÂNEASCĂ.

Dintre câte popoare trăesc în apropierea noastră și mărturisesc credința în biserica lui Hristos, despre toate se știe, că înainte de a fi primit legea creștină, timp de mai multe veacuri au petrecut în rătăcirii păgânești.

Dar noi Români, de când a început a se face în cartea vremilor pomenire de numele nostru, totdeauna am fost amintiți ca *popor creștin*. — Urmează deci, că nu fără dreptate întăresc învâtații noștri prin cărțile lor, că dintre toate popoarele dimprejur, noi am fost cei dintâi și cei mai vechi în credința creștinească. Tot acest lucru pare a-l adevăra și graiul poporului nostru de rând, căci Românul din popor numai despre sine și despre cei de neamul său zice, că sunt creștini, pe când pe cei de alt neam îi crede mai puțin creștini sau de-adreptul calvini, ceea ce în gândul său e tot atâta ca și păgâni. Dacă vede, de-o pildă, trecând pe drum doi Români întovărășiți de un Sas, el zice: „Uite doi creștini și un Sas“ ori chiar: „Uite doi oameni și un Sas“ — sau dacă are de lucru cu un om rău, aspru și fără credință, îi zice, că e „păgân ca un calvin“.

Asta arată, că chiar și cel mai de rând Român se crede numai pe sine *creștin* și se simte mai altfel, decât cei de alt neam și că credința, legea sa și-o inchipue, în taina gândului său, cu totul deosebită de a celorlalte neamuri, cari cu toate că și ele sunt de legea creștinească, ca și noi Români, lui totuși îi par „de altă lege“.

* * *

De aceea se poate spune, că legea creștinească, în curgerea multelor veacuri de viață curat bisericască și evlavioasă,

a trecut și s'a prefăcut, în sufletul poporului nostru, într'o *lege românească*.

Această lege românească, care cuprindea în timpurile mai îndepărtate numai *unele* dintre învățăturile creștinești, nedeslușite și neînțelese încă pe deplin, iar de altă parte *moștenise* dela părinții poporului nostru și credințe, cari nu se potriveau întocmai cu legea lui Hristos — a sporit, s'a lămurit și întărit cu vremea atât de mult, încât ea poate să mulțamească azi toate trebuințele sufletești ale poporului nostru. Astăzi legea românească nu mai este numai cuprinsul vieții noastre bisericesti și al credințelor creștine. — Ci mai mult, decât atâta!

* * *

Tot ce poate să înalte sufletul Românului, să-l cutremure și să-l umplă de fiori tainici, începând dela sf. Evanghelie a lui Hristos, rostită Dumineca pe glasul de podobie al preotului îmbrăcat în odăjdii și până la scrisul de toate zilele al apărătorilor neamului, până la cărțile cele sfinte de îndrumare, cari se fac astăzi și până la gândurile înalte și dorințele îndrăznețe ale oamenilor noștri mari, sau ale cântăreților cu glas de arhanghel — noi la toate acestea trebuie să ne gândim, de toate să ne aducem aminte, de câteori rostim aceste două cuvinte, atât de frumoase și de un cuprins atât de sfânt: *lege românească!*

Aceasta a fost totdeauna *tăria* noastră și podoaba cea mai de căpetenie a sufletului românesc:

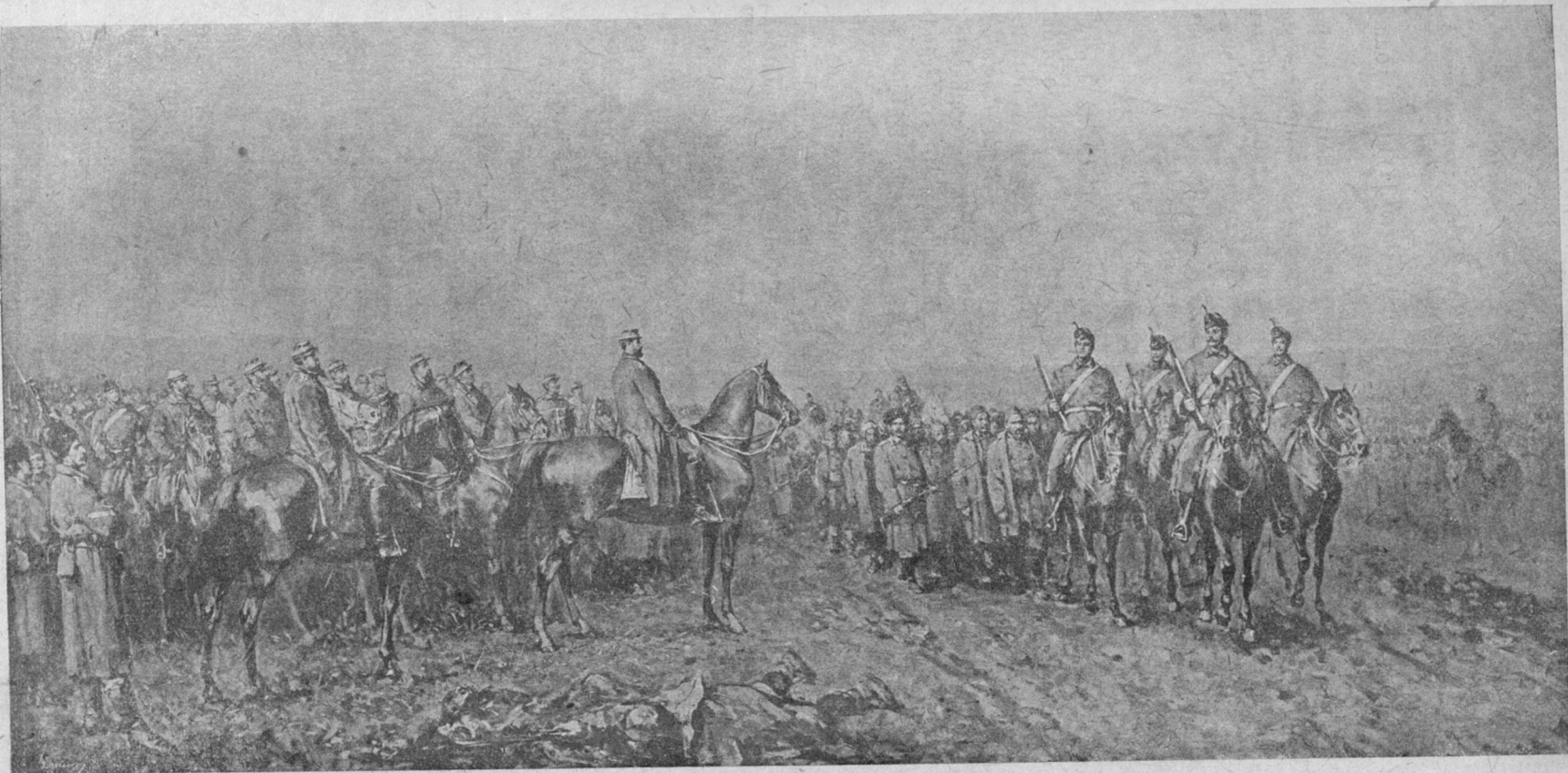
„*Limbă, lege — lucruri sfinte*
La strămoși erau“ . . .

* * *

Legea românească a fost socotită drept sfântă, înainte de vremea, în care a ajuns și limba noastră la această treaptă. Dar de 200 de ani încoace, mai ales, aceste două lucruri sfinte au ajuns într'o legătură nedespărțită, așa, că azi nici nu ne-am putea închipui o lege românească propovăduită în limbă străină. Și să deie Dumnezeu, ca aceste două lucruri, atât de sfinte pentru noi, să rămână, până la sfârșitul tuturor veacurilor, în aceeași legătură și unire strânsă, din care izvorește *tăria* cea mai neînfrântă.

* * *

Precum pentru limbă, tot astfel au avut Românii multe de îndurat și pentru legea lor. S'a nimerit să fim așezați printre multe neamuri, cu cari nu ne-am putut năvăli niciodată. Căci nu conținea de pe buzele lor hula și batjocura, ce aruncau asupra

N. Grigorescu: Prisonerii din Plevna defilând înaintea A. S. Principelui Carol.

strămoșilor noștri, fiindcă țineau cu atâta tărie la legea românească.

Măre necinste i se făcea legii noastre, aruncându-i-se vorbe de batjocură ca acestea: că ar fi „o erezie“ sau numai „niște credințe băbești“. Așa o botezaseră vecinii și cărmuitorii noștri puternici, înainte de asta cu vre-o patru sute de ani. Și cu străduință nepregetată au cercat toți, să facă pe Români, să-și părească legea strămoșească și să treacă la alta.

* * *

Dar strămoșii noștri nu s'au lăsat nici amăgiți de ispite, nici înfricați de amenințările cele mai grele, cum a fost de pildă cea dela anul Domnului 1566, când dieta din Sibiu a hotărât, că toți Românii, dacă nu vor vreă se primiască *legea domnilor puternici*, să fie scoși din țară, iar moșiile lor să fie confiscate. Cu toate acestea poporul românesc a rămas neclintit, îndurând pentru statornicia sa în legea strămoșească, cele mai grele suferințe. A suferit și a tăcut, cu o *îndelungă răbdare*, cum nu s'a mai pomenit la nici un neam pe fața pământului. Dar dela ceea-ce a apucat din bătrâni, nu s'a abătut niciodată, ci a urmat mai departe a se închină lui Dumnezeu, cerându-i mila și dreptatea, cum îl învățaseră părinții.

* * *

O singură dată în trecutul nostru s'a părut că ar fi izbutit unele făgăduințe împărătești să abată pe câți-va din calea credinței strămoșești, dar mângăerea noastră e, că *legea românească* n'a pătimit vre-o schimbare mare, nici atunci.

Vlădica și cu protopopii săi au pus degetul și s'au iscălit, că de aci înainte nu se vor mai închină patriarhului din Constantinopol (Țarigrad) ci vor crede, că papa dela Roma este cel mai de frunte cărmuitor și capal bisericii. — Și atâta tot!

Pentru poporul nostru acestui lucru n'ar trebui să i se dee nici o însemnătate, căci el știind, că singurul cap al bisericii creștine este însuș întemeietorul ei, Domnul nostru Iisus Hristos, nu mai are lipsă nici de „țarigrădeanul“, nici de „râmleanul“.

O altă mângăere e și alipirea puternică, a înaintașilor noștri, de biserică lor strămoșească.

„Noi și biserică noastră — scriau cu strașnică hotărâre Românii satelor din Țara Bârsei la anul 1723 — întru care ne-am născut prin sfântul botez, întru care trăim, întru care ne luminăm, prin care credem și nădăduim iertare de păcate și vieța de veci

să dobândim, și ori-cine ne-ar întrebă *cu glas mare mărturisim*, că noi suntem fii adevărați ai sfintei săborniceștii și apostoleștii besearici a răsăritului și *pe aceea credință vom să stăm neclătiți în veci. De care sfântă credință nici sabia, nici focul, nici închi-soarea, nici sărăcia, nici nevoia, nici foamea, nici goana, nici moartea să nu ne poată despărți*“

* * *

Și nu ne-au putut despărți! Căci împotriva tuturor uneltirilor străine, cari ar fi voit să ne vază dezbinați de tot, *legea românească*, a rămas totuș singură stăpânitoare și la cei ce se țin de mitropolia Sibiiului, și la cei ce ascultă de vlădica din Blaj ori de cel din Gherla . . .

* * *

Toți Românii suntem *una* astăzi, fiindcă toți ne facem sfânta cruce dela dreapta la stânga, ca și înainte de anul 1700, și toți înălțăm, la altarul Domnului, aceeaș *rugă românească* sfântă și mântuitoare, care ne-a ajutat în trecut să ne strecurăm teferi prin viforul veacurilor negre, și care ne va îndemna în viitor să fim, precum spune poetul, că erau strămoșii :

Statornici în cinstea de lege și țară
In focul credinții statornici!

I. Lușaș.

CE SĂ MÂNCĂM?

III.

Când te uiți așa la om, poate nici nu-ți trece prin minte ce făptură minunată ai înaintea ta. Nu ți-ar veni a crede că în fiecare din noi lucră în întreg trupul o mașinărie măiastră, în care, de când te naști și până mori, se ferbe, se dospește, se arde, se alcătuește, se dărîmă, și care e doar cea mai desăvârșită mașinărie de pe rotogolul pământului.

Asămănarea trupului omenesc c'o mașinărie fiind potrivită, vom ține-o înaintea ochilor.

Pentru a-i da mașinei dela carul cel de foc puterea trebuincioasă ca să stăpânească atâta amar de roate, de pârghii, pentru carul de foc trebuie bunăoară o grămadă anumită de cărbuni și lemne, de apă, ulei și altele. Tot asemenea și trupului omenesc îi trebuie o anumită măsură de hrană, ca să-și ție în mișcare toate părțile, dela inima cu țevile sângelui, dela rânză, ficat, splină, fiere și până la cel din urmă osuț. Că numai o păr-

țicică mică dacă va slăbi, nu se va mișcă cum îi legea, omul nu-și va putea lucra lucru cum se cade.

Multă vreme și-a bătut ceata învățaților capu, ca să afle care e măsura cuvenită a mâncărilor, și cari sunt sucurile și puterile cari se înciripă din mâncări, ca să întreție puterea trupului și a sufletului.

Și asta li-s'a și sfetit prin purcederea următoare*):

Au luat odată un om mai tânăr, altădată unul mai bătrân, l-au lăsat să flămânzească o zi și-o noapte, apoi l-au măsurat, l-au băgat într'o casă anume întocmită cu multe feliuri de mai șiuării, și citeva zile dearândul tot ce i-au dat de mâncare orde beut, au cântărit cu cea mai mare îngrijire. Asemenea i-au cântărit gunoiul, răsuflarea și sudoarea.

Proba asta au făcut-o sute de învățați de nenumărate ori; și iată ce învățături li-s'au arătat:

Înainte de toate să se știe, că *nu tot ce vără omul pe grumazi e hrănitor*, că adecă îi greșită zicala „capul lucrului e să-ți umpli foalele“. Că nu numai că nu toate mâncările ne folosesc, dar unele ne sunt chiar stricătioase.

Trei sunt materiile mai de căpetenie, cu cari trăiește omul, și anume: *albușoasele, grăsimea și făinoasele-zăhăroase***). Apoi *apa, sărurile și alte materii mai mărunte*.

Vom putea vorbi mai la înțeles dacă vom prinde iar firul asemănării trupului omenesc cu mașina cea de foc.

Mașina îi făcută din *oțel și aramă galbină* (cioaie), cari îi dau putere mare. Dar pentruca să poată umbla cu așa strașnică putere îi trebuie *cărbuni, lemne, apă, ulei* și altele.

Acuma, ceéace-i oțelul pentru mașina cea de foc, aceea is albușoasele pentru trupul omenesc: din *albușoase* sunt zădiți muschii omului, adecă făura omului.

Albușoasele le sugă trupul omului în măsură mai mică ori mai mare din foarte multe mâncări, și le folosește în două feliuri: din unele își zidește muschii, iar cu celealalte își spală. întărește și încălzește țesăturile. *Fără albușoase trupul omenesc nu poate trăi*, precum mașina, dacă i-se tocesc Incheieturile, nu mai poate umbla.

*) Regnault și Reiset, Pettenkofer, Voit, Sondén și Tigerstedt. Alți învățați au ales alte căi.

***) În limba învățaților se chiamă albumină, grăsime și hidrate-carbonat.

Ceeace sunt cărbunii (ori benzina) pentru mașină, aceea e *grăsimea* pentru trupul nostru: ea dă trupului partea cea mai mare din căldură, iar dacă nu-i lipsă să se folosească toată, se așează pentru îngrășare, ca într'o măgăzie.

Iar *făinoasele-zăhăroase* au preț mai mic ca grăsimea, precum lemnele au preț mai mic decât cărbunii.

Despre apă, săruri și unele lucruri mai neînsemnate facem pomenire numai pe scurt, fiindcă de lipsa ăstora, — mai ales de-a apei, — trupul Românului nu se prea poate plânge.

La locul ăsta trebuie vrând-nevrând să dai câteva socoteli, pe cari să cercăți, iubiți țărani, să le pricepeți. Dacă însă nu le veți putea cuprinde cu mintea, nu-i chiar așa de mare rău, că și fără ele veți putea urmări tot ce vă voi spune mai încolo. Ca să știți până unde țin aceste sămădașuri, le voi înch de între linii.

(Va urma).

SCRISOARE CĂTRĂ UN ȚĂRAN.

Iubite nepoate!

Felul tău de a vedea lucrurile din lume cu judecată limpede mi-a inveselit inima. N'am decât să mă bucur de hotărîrea luată ca să înveți o meserie.

Aflu însă că la vârsta ta de 16 ani nu ai ales cea mai potrivită meserie, și dacă vei ceti cu luare aminte rândurile următoare îmi vei da dreptate.

Cojocăria, după părerea mea, nu este o meserie dintre cele mai bănoase, și lucrurile făcute de cojocari să trec aproape numai la Români.

Este întrebare mare, dacă și Românii se vor țineă multă vreme de purtatul cojocului și al căciulei. Cojocul este o haină scumpă și din seamă afară jingașă. La lucrul câmpului, în pădure și în grădină se spintecă și găurește, la vreme de ploaie nu-l poți folosi, dacă îl pui în odaie umedă se îngălbinește și învechește ca și cum ar fi de zeci de ani. Vei fi văzut poate pe Sașii cei bătrâni, cât le stau de rău cojoacele mâncate de molii și îngălbinite cu cari merg la biserică.

Ar mai avea rost pieptarul infundat, pieptarul cu mânec (biciușca), cojocul păcurăresc care îl coasă și croiesc păcurarii cei bătrâni pentru ciobași, cari stau în dricul iernii ziua-noaptea sub cerul deschis, — dar cojoacele cele cu sidră, cusute cu ibrișin și de piei fine în preț dela 100 coroane în sus, n'au nici un

rost, și nici măiestrul care lucră, cu ochii ațintiți pe pielea albă câte 4—5 săptămâni la un cojoc nu e procopsit și nici celce îl cumpără. Măiestrul n'are folos, căci materialul e foarte scump și în acelaș timp un croitor face 8 sumane, țundre, boboaă, cari fiind din pănură de casă, de lână, țesute îndesat, sunt de 4—5 ori mai trainice, sunt mai ieftine, le poți îmbracă la orice lucru, la drum și la biserică, ferite bine, sunt totdeauna ca nouă și curate.

Căciula e numai pentru oameni bătrâni și mai ales pentru cei pleșuvi — incolo — orice om trebuie să se ferească a o purtă, necum să mai dea și bani pe ea. Părul scutește pielea capului de orice frig și pălăria de păr este acoperemânt prea de-ajuns pentru scutirea capului de frig și chiar și de ger — deci și acest soi de îmbrăcăminte cu vremea are să se piardă din portul nostru — după ce ne vom cuminti și vom ști să ne dăm seamă că nu eră de nici un folos. În țările apusene friguroase nimenea nu poartă căciulă — de ce să ne deosebim noi de popoarele mai înaintate. Pieptarele spintecate la rândul lor au fost totdeauna îmbrăcăminte pentru oameni cu stare și pentru femei trufașe — deci acestea nu să prea caută și sunt fără de nici o trebuință. Vin acum la material.

Oile s'au imputinat aici, s'au imputinat în întreagă Europa. — prin economia ce să poartă acum cu plante de nutreț, cu ierburi măiestrite, trifoiu și luțernă și cu spargerea și prefacerea locurilor de pășune în loc arător, — pieile vor fi tot mai scumpe, tot mai rari și vrând-nevrând trebuie să ținem seamă de dezvoltarea lucrurilor. Îți dau deci sfatul să îmbrătoșezi altă meserie, spre pildă, să te faci lăcătuș.

Azi uneltele de lucru, cuptoarele, mașinile, ferestrele, ușile nu se pot folosi fără să pună lăcătușul mâna sa iscusită.

Totul se desvoaltă în direcția aceasta, un scoc la casă, o cheie la ușe, grătele de la poartă, și câte sute de alte trebuințe în economie, în negoț, în gospodărie, în zidărie, sânt legate de meseria lăcătușului. Ferul stăpânește azi. Plugul, grapa, sămânța de sămănat, de treerat, toate stau în loc fără ajutorul și fără priceperea lăcătușului. La vârsta ta sunt de ajuns 3 ani de ucenicie. De aci incolo lumea îți stă deschisă. Cu cojocăritul dacă eși din Ardeal, abia în România te mai poți procopsi. În locul cojocăritului trebuie să introducem răsboaiele.

Să țese țarancele noastre pănură de casă — și tot ele să învețe a croi și a coase îmbrăcăminte pentru bărbați și femei,

căutând o formă potrivită, aş vrea să zic o uniformă pentru bărbați și una pentru femei.

Altecum pânura o pot coase și croitori și croitorese de meserie mai ales că azi mașinile de cusut nu mai sânt necunoscute pe satele noastre.

Pentru iarnă ca cuptuşală se pot folosi și piei de miel, de oaie, în părțile unde sunt și nu trebuie cumpărate cu bani grei, iar unde nu, flanela de lână înlocuește bine pielea, e trainică, ține căldura în trup, fie gerul iernii cât de aspru. Pentru vară ajunge pânza de cânepă, ori de în, care crește și în locurile cele mai muntoase. Încât tu nu ai aveâ aplicare pentru lăcătușit, având vecinic să umbli mânjit de negreala ferului și de căldura focului, — vom căută din multele meserii bune și folositoare alta tot atât de bună. Până atunci deprindete bine cu cetitul și scrisul, fă socoteli, dedăte să poți desemnâ în linii câte un lucru mai ușor, căci fără carte nici meseriile nu mai sânt „plugul cel de aur“, cum au fost odinioară — și cu greu vei puteâ ajunge să lucrî pe seama ta cu pricepere și folos, pe când cei cu mai multă carte străbat lumea cu ușurință, biruie greutățile și ajung la liman.

Al tău sincer

Unchiașul.

ASIGURAREA VITELOR.

(Părerea domnului avocat Nicolae Garoiu).

Implinesc făgăduiala făcută și vă trimit o muștră de *statute*, la cari le-am mai puteâ zice *legătuia'ă*, sau și mai bine *contract de tovărășie* pentru asigurarea vitelor. În șirele aceste dau o scurtă lămurire asupra acestor statute cari, cred că le veți tipări în foaie.

Statutele sânt făcute pentru cazuri așa numite *ocasionale*, la felurite prilejuri, prevăzute în art. de lege 37 din 1875 §. 62, pentru cari nu se cere nici improtocolarea firmei din partea tribunalului, nici îngăduire ministerială deosebită. Nimenea nu plătește nimica înainte pentru alcătuirea fondurilor.

Fondul de rezervă se face de sine din cele 5%, și nu poate să cadă nimănui greu această plătire de 5%.

Fondul general încă se formează de sine din repartiția după sumele intercalare sau ce întrec din sută în sută de mii. Dacă sânt vite asigurate dela 100 mii în sus, s. p. de 150,000 coroane, 50 coroane, ce se încassează din 1 la mii (1‰) după cele

50.000, intră în fondul general, tot aici și ce se mai poate preface în bani dela vite prăpădite sau tăiate; din acest fond se plătesc micile remunerații sau răsplata celor cari ostenesc în cauză, precum și veterinarul, care e neapărat de lipsă, și care trebuie adus și plătit în mod statornic.

Despăgubirea se aruncă, încassează și plătește daunatului numai după ce s'a întâmplat paguba; dacă într'un an întreg nu s'ar întâmpla nici o nenorocire, nu plătește nimenea nimica, afară de cheltuelile de înscriere și prețuire în sumă de 24 fileri.

Aici în Zernești este o societate de asigurare, dar rea și nepotrivită, căci la întâmplări de daune plătește fiecare membru aceiaș sumă, nu după vitele asigurate; așa plătește cel cu o vită de 100 cor., tocmai atât cât cel asigurat cu 1000 sau 1500 cor., din cauza aceasta am crezut să fac niște statute mai bune.

Unde ar fi vite în preț de peste 250 mii și 500,000 cor., e de lipsă să se facă tovărășii sau secții nouă, căci după ce la astfel de sume după o vită asigurată cu 100 cor. și pentru o daună de 100 cor. se plătește abia $\frac{1}{5}\%$ adică la sută 2 fileri, a merge mai departe n'are rost.

Comunele în cari nu s'ar afla vite nici de 50,000 coroane, pot intra în tovărășia unei alte comune vecine — ca filială — cu un mic comitet administrativ sau purtător de grije.

Dacă aflați, că această mustră de statute ar fi vrednică să se publice, vă rog să o publicați ca să scap de zilnicele întrebări, ce mi se fac; din statute poate lua oricine ce se potrivește pentru împrejurările locale, și poate lăsa afară tot ce nu se potrivește.

Am stăruit să iau în statute sume rotunde, pentru că ele înlesnesc mult calcularea, în modul acestă oricare econom poate să-și facă singur socoteala, că dacă are a plăti după 100 cor. preț asigurat 10 fil., cât va avea să plătească după 200, 300 sute și așa mai departe, adică de atitea ori 10 fil., — tot asemenea poate să știe singur, că dacă la dauna de 100 cor. are a plăti 10 fil., cât are să plătească dacă dauna va fi de 200, 300 cor., adică va ști că are să plătească de 2 sau 3 ori câte 10 fil.

Chiar și la boale epidemice (lipicioase), o tovărășie poate ajuta foarte mult. Mai are statutul și o parte bună morală, — oamenii vor începe să umble mai frumos cu vitele și să grijească mai bine de ele. Am luat în statute și acea cerință, ca toate plătirile să intre la cassă, și tot de aici să se facă toate plățile celor ce ostenesc pentru tovărășie, cheltuelile pentru comisii,

cheltuelile de despăgubire ș. a., ca celor asigurați să nu li se stoarcă, în mod neiertat, taxe mai mari, decât cele ce sânt îndatorați să plătească.

BOALELE ȘI DUJMANII VIILOR.

În toamna trecută, din întâmplare mă aflam într'o comună românească, ai cărei locuitori se îndeletnicesc în mare măsură cu viieritul.

Comuna e așezată într'o vale și de toate părțile e încunjurată cu dealuri, ale căror coaste, în mărime de vre-o 120 jug., sânt sădite cu viță de viie.

Era tocmai aproape de cules. Așteptam să văd pregătirile ce se fac. Știam că viierii înainte de cules, trebuie să-și pună în rând buțile și celelalte vase trebuincioase la cules, să le spele, să le opărească și pe cele stricate să le dreagă; pentrucă numai în vase bine îngrijite se poate păstră un vin bun și de preț. — Aproape nimic din toate acestea. — Locuitorii se îndeletniceau cu alte lucrări, și sunetul buților goale nu da semne de apropierea culesului.

Moții, cari treceau cu caii lor încărcăți cu cercuri dealungul ulițelor de prin comună, nu făceau nici ei vr'o treabă. Hohotul de răs, în urma jurământului îndatinat al Moților: „Tune în celce se teme că cură“ împreună cu sunetul asurzitor al buților lovite de ciocanul lor, — de astădată nu umpleă văzduhul, — totul eră în liniște.

În ajunul culesului numai în câteva curți am putut vedea câte un car tras înaintea casei, pe care stăpânul așeza câte o cadă sau câte o bute. Semn că aveă nădejde de un cules ceva mai bun.

În ziua hotărîtă pentru cules nu se vedea, ca de alte ori cetele de culegătoare venite de prin comunele învecinate și o mare parte a locuitorilor din comună erau pe-acasă. Pe alții îi vedeam aducând strugurii în ciubară și numai puțini, de tot puțini, suiau ori coborau pe căile de printre vii cu carăle încărcate.

Nici teascurile nu se auzeau pocnind, ca de alte ori, au rămas și ele svântate și numai puține au fost puse în lucrare.

În locul acestora auzeam însă plângerile și văerările bieților viieri: „Pare că n'am mai pomenit așa pârilitură!“ „Cu ce vom plăti darea și celelalte năcazuri?“ „Popa și dascălul au stropit cum se cade și au cules de frunte!“ „Cutare și cutare au

stropit numai câte-odată și au struguri destui! „Tot ajută, tot e bun stropitul“. „Mai bine să'mi rămână cucuruzul nesăpat, decât viile nestropite“ — Așa glăsuiau aceia, pe cari boala de vii numită *Peronospora* i-a lipsit de rodul ostenelelor lor.

Ce deosebire între culesul acesta și între culesele anilor imbelșugați! În loc de 700—800 buti pline cu vin, abia 30—40. Dacă vom socoti numai paguba aceasta din o singură comună, ne dă o sumă de cel puțin 70,000 cor. zi șeptezeci mii cor., care sumă împărțită după numărul familiilor din această comună, se vine pe o familie cam 250 coroane pagubă.

Se pare că nu-ți vine a crede, iubite cetitorule! Și cu toate acestea e lucru adevărat. Dacă ne vom lua numai puțină osteneală, cercetând, vom afla multe sate, în cari viieri noștri au pățit întocmai pe tocmai. Ei însă, nu văd răul în toată mărimea lui, fiecare își face socoteala numai pentru paguba sa și de aceea nu văd și nu știu la ce sume mari se ridică pagubele dintr'un an, pricinuite de părlitură.

O mare parte a viierilor nici nu cunosc boala aceasta și nici nu-și dau osteneala să afle și temeinic se cunoască răul, de care adeseori sufer, și cunoscându-l, bărbătește să se apere în potriva lui. „Ajută-ți și Dumnezeu încă îți va ajuta“.

Viierii noștri sunt de credință, că boala aceasta se ivește în vii, după câte o nădușală mare, ori după câte o ploaie cu soare, ori în urma unei ploi sărate și au tot dreptul. Nu știu însă, că acestea sunt numai mijloace, cari înlesnesc înmulțirea *sporilor* (sămânței) de bureți, cari apoi ajungând pe struguri și pe frunze, adecă pe părțile cele verzi ale viței, le iau hrana și le fac de se uscă și noi zicem atunci, că s'au părlit viile.

Nimic în lumea aceasta nu este scutit de boale și de dușmani.

Animalele sunt supuse la fel și fel de boale. Fearăle sălbatice prind și mănă alte animale mai neputincioase. Peștii cei mari înghit pe cei mici. Sobolul scormonește pământul, caută vermi neajutorați și-i mănăncă. Omidele și cărăbușii lipsesc arborii pădurilor și pomii grădinilor de podoaba frunzelor. Vermii rod rădăcinile sămănăturilor din câmp și din grădini. Holdele cele frumoase, le vedem câte-odată pline cu tăciune ori rugină. Mușchii strică pomii și răresc iarba de prin fânațe. O mulțime de vietăți trăiesc și se hrănesc de pe trupul altor vietăți.

Ferul rugineste, arama coclește, argintul se tocește și aurul urzește lăcomia. Oamenii sunt supuși la tot felul de boale și, ce e mai mult și mai rău, oamenii se dujmănesc adeseori ei între ei.

Cine a rânduit răul a rânduit și binele, cine a rânduit boalele a rânduit și leacurile în potriva lor. Dumnezeu a dat omului minte și înțelepciune, ca să se apere pe sine și să apere și pe celelalte lucruri și ființe date lui în folosință și stăpânire.

Vița de vie are și ea dușmanii și boalele ei. Pentru bunățile și folosul cu care ea an de an ne îmbie: datori suntem a o îngriji și a o apăra împotriva boalelor și a dușmanilor ei. Căci, în cele din urmă nouă ne sânt dușmani; pentru că noi simțim paguba pricinuită.

Boala viilor, numită de cătră oamenii învățați *peronospora*, iară în graiul poporului *pârlitură* sau *mană*, este un burete, care, ca toți ceilalți bureți se hrănește din sucule alor plante și anume din sucule vitei de vie.

(Va urma).

CHIPURILE NOASTRE.

Coroana, care împodobește fruntea înțeleaptă a regelui Carol, e bătută din gura tunurilor luate dela Turci pe câmpia Plevnei. În acel războiu, vitejia Românilor a fost ca a bălaurilor din poveste. Chipul nostru, zugrăvit de măiestrul N. Grigorescu, ne înfățișează defilarea prinsonerilor Turci în fața A. Sale Principelui Carol.

ȘTIRI.

Din despărțăminte. — Scriem aceste rânduri pentru domnii conducători ai despărțămintelor Asociațiunii noastre.

Deodată cu trimiterea celui dintâi număr al acestei foi, care s'a trimis în 10 exemplare tuturor directorilor de despărțăminte pentru a se răspândi, am trimis și o scrisoare de lamurire în care erau rugați domnii directori ai despărțămintelor să răspândească această revistă și să încunoștințeze comitetul central asupra măsurilor luate pentru sprijinirea acestei foi, editate de Asociațiune.

Constatăm și pe această hârtie, după cum am constatat, — cu amărăciune, și în ședința cea din urmă a comitetului central, că din *cele mai multe* despărțăminte nu am primit nici un răspuns. Deocamdată atât.

Nu ne trece însă prin gând să tăcem și mai departe.

— Toți directorii despărțămintelor sânt rugați și pe această cale să înainteze comitetului central rapoartele generale asupra hărniciei ce-au dezvoltat-o în cursul anului trecut, 1906. În lipsa acestor rapoarte nu ne putem face o icoană limpede asupra împrejurărilor din despărțăminte și prin urmare nu putem ști nici trebuințele poporului nostru din diferite părți.

Până acum am primit rapoarte numai dela trei despărțăminte și anume: dela d-l Dr. Basiliu Preda, directorul despărțământului Abrud-Câmpeni, care ne spune că în cursul anului trecut s'au ținut două prelegeri populare despre „albinărit“, în comuna Bistra și în comuna Sohodol; despărțământul are trei agenturi și trei biblioteci, cu 163 volume.

Al doilea raport l-am primit dela d-l protopresbiter Iosif Morariu, directorul despărțământului Dobra, care ne vorbește de o activitate foarte frumoasă. În cursul anului trecut s'au ținut 19 prelegeri economice în 9 sate. S'a cumpărat pe seama despărțământului un skiopticon. S'au împărțit între șase comune 186 de volume, dăruite de comitetul central. Agenturi nu s'au putut înființa din lipsă de membri. Fruntașii satelor nu se înscriu nici ei înșiși, decum să mai îndemne pe țărani să se facă membri la Asociațiune.

Al treilea raport l-am primit din marginea românismului, dela d-l George Șuta, directorul despărțământului Sătmar-Ugocea. Ne spune că în acete părți s'ar simți lipsa unei împărțiri noi a despărțămintelor pentru a putea arăta o activitate. Despărțământul are o agentură în *Seini* și cinci biblioteci în *Șișești*, *Ioșip*, *Moftinul mic*, *Lipon* și *Acina*.

În zilele aceste a răposat la Paris generalul Iacob Lahovari, fost ministru al României. Trupul răposatului, care a fost un om de pricepere și hărnicie, — va fi adus la București și înmormântat acolo.

În Budapesta a încetat din viață, la 19 Februarie a. c., vrednicul bărbat *Andreiu Frâncu*, care a fost președinte de senat la curia regală. A fost al doilea Român care a ajuns la o treaptă judecătorească așa de înaltă. Primul a fost Baronul Pop. Răposatul a fost membru fondator al Asociațiunii. Fie-i țărâna ușoară!